

Előfizetési díj.

Időkre postán vagy helyben házhoz hordva

Egész évre	16 fr.
Félévre	8 fr.
Negyedévre	4 fr.
Egy óra helyben	1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

megjelenik mindennap, az ünnepekét követő napok kivételével.

Szerkesztői szállítás:

Főtér 4-ik szám hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ÉRTÉKESB CÍKKEK DIJAZTATNAK.

Kéziratok nem adnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak:

Hatszor hasábozott garmond sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos (Wollzeile 22.) Haasensteint et Volger (Wallfischgasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau Budapest: Haasensteint et Volger hirdetés köv. rodáj Braun Ede hirdetményi ügynöksége, Józseftr 10. sz. 1 emelet

Nyitóléri cikkek

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„KELET”

politikai és közgazdasági napilap

1876. hatodik évfolyamára.

A „Kelet” előfizetési ára:

Egész évre	16 frt
Félévre	8 frt
Negyedévre	4 frt
Egy óra	1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

A megrendelések legegyszerűbben postai utalvánnyal alólírt könyvkereskedésbe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés tőn tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

STEIN JÁNOS,

„Kelet” kiadója.

Kolozsvár, 1876. jan. 8.

— Erdélyi részről képviselőink egy része di-
séretreméltó arra használta fel a karácsonyi
ünnepeket, hogy számbavették azon eredménye-
ket, melyeket az általuk képviselt országrész
várára a múlt és megelőző évek alatt kivívni
épesek voltak. Három nyilatkozatot teszték elő-
tűnk, mindhárom az erdélyi részek elhanyagolt
llapotával foglalkozik s a mily igaz, hogy ez
elhanyagoltság valóban létezik, ép oly fontos-
ak előttünk a nyilatkozatok is. Az első nyi-
latkozatot az „Erdélyi Gazda” hasábjain na-
okkal ez előtt Lukács Béla ur tollából olvasók,
másodikát, a mely erőlyes hangjánál fogva
első helyen említendő a „Pesti Napló” hasá-
bjain báró Kemény Kálmán urtól, s a harmadik
Iorváth Gyula ur tollából az „Ellenőr”-ben lá-
ott napvilágot.

Különböző három indokból történik bár a
három felszólalás, de egy tekintetben mind há-
rom mint tojás a tojásához oly igazán hasonló,
hogy miben pedig oly annyira egyetértenek nem
csak, mint egész színteleplezetlen bevallása
nak, hogy az erdélyi részek érdekében eddig
ajmi szomorítólag kevés történt, sőt mi több
ét nyilatkozat egy kis türelmes vallomást
oglat magában az iránt is, hogy bizony e ke-
és eredmény, illetőleg eredménytelenségért az
rdélyi képviselőket is illeti e vád. Csupán
Lukács Béla ur keresi leginkább a volt kor-

mányokban s ezen kívül más, előttünk legalább
kevésbé megállható okokban elhanyagoltatásunk
forrását. Hogy a birtokrendezés ügyében alig
történt valami reformnak mondható, s az, a
mi történt oly „quintessentialis ostobaságokat
foglat magában” (ipsissima verba), „annak —
ugymond oka az, mi minden parlamentariz-
ságban lassúvá teszi a napi kérdések megol-
dását; a megoldás szükségessége, a megoldás
módja előbb át kell hogy menjen a köz-
véleménybe, előbb általánosan kell
válnia a közvéleménynek, hogy a fel-
vetődő kérdések megoldathassanak. Ime pénzügyi misériánkat már 1872-ben tud-
tuk; a beavatottabbak láthatták már akkor,
hogy sok érdeket sértő megkötöttségek s
nagy dosis adófelemléshez kell nyulnunk. S
mégis három év volt szükséges, hogy ez a kér-
dés — mely pedig életkérdés az egész ország-
s nemcsak annak egy részére nézve, mint p.
a birtokrendezés Erdélyre nézve — megérjék s
meg kellett, hogy előbb bukjk Kerkapoly és
Ghyezy, hogy e kérdés meghódítsa magának a
politikai tényezői többségét.”

„Hogy az elhanyagoltság oka miben
rejtett, — mond Horváth Gyula ur — ezt ku-
tatni nem akarom; mert odiosus dolgokra vé-
zetne, melyeknek földerítése több kárt, mint
hasznót okozna. Volt hiba a kormányban, volt
a képviselőben s volt a kormány erdélyi kö-
zeiben is. Ezen hibákat jóvátenni mindnyá-
junk kötelessége.”

„A magyarországi államférfiak, — mon-
b. Kemény K. ur — kik hivatal voltak ez or-
szágrész sebeit gyógyítani, azokat nem ismerték,
vagy félreismerték; az erdélyi képviselők többsége
pedig nem ismerte fel, hogy nem elég az urak-
odó pártokhoz (melytől vártak számos bajaink
orvoslását) csatlakozni és azt fenntartani, ha-
nem ezenkívül szükséges a külön erdélyi kér-
déseket megállapodásra jutva, egyetértőleg fel-
lépni és a javaslatok sulya által ez országrész
múltjános okainak érvényét szerezni.”

„Igy fejlődött ki azon meddő plátói vi-
szony az erdélyi képviselők és a többség kor-
mánya között, mely a kormánynak biztosította
a szavazatokat, az erdélyieknek pedig megne-
gedte a reményt.”

Ime ezen színteleplezetlen nyilatkozatok képezik
az új évi ajándékot, a melyet t. képviselőink
választóiknak meglepték. Lehetnek, kik azt mond-
ják, hogy ez bizony olyan „Kristkindli”, mely
nem okoz örömet, mi azonban azt mondjuk,
hogy az, a mi nekünk nyomort és fájdalmat
okoz, rég idők óta megvan és nem ez új évvel
született; hanem az hogy képviselőink magokba
szálltak, elismerték és felismerték a mulasztá-
sukat minden esetre öröndetes jelenség, mely-
nek folytán a szenvedésektől való szabadulást
reménylentünk lehet.

nek, az ott uralkó heves szélrohamsok s a nagy
tömegekben összehordódó hó görgetégek miatt.
Alant az út mellett mindkét felől szűrés bors-
fenyő erdő terül el, melynek vad kinézését
szükségtelen leírnom. Te ismered már e saját-
ságos fenyőnemet, mely a legmagasabb helye-
ken tenyész s melynek verhenyős, harmadrész-
nyire csupasz törzséről szilárd ágak merednek
ég felé. Az erdő legsűrűbbjébe hatoltam be s
midőn elértem egy áttörhetlen sűrű helyre,
nem bírva tovább haladni, leültem a puha mo-
ha szőnyegre s feltűrtam leveled pecsétjét.

Oh mily jól esnek dorgáló, szavai! mi-
nő bölcses intéseid! Midőn szememre veted,
hogy a világot, csak mint vándor madár já-
rom be a nélkül, hogy gondolnék már megte-
lepedni, fészket rakni valahol s hogy harmincz
évről nagyon is ideje volna már szívűnknek, el-
tűnket bizonyos helyhez, bizonyos tárgyhöz kö-
tni; midőn élénk színekkel fested egy határozott
életpálya előnyeit, mily jó biztos jövedelemmel
bírn; pénzről, vagyonról beszélsz nekem bölcs
Felixem.

Oh! hidd el barátom, senki nálamnál
jobban nem sajnálja hasztalanul elfecsérelt nap-
jaimat, gondolatim ürességét s egész lényem
hiábavalóságát, de mint lehessen mindezt hely-
rehozni? — Hol találhatni fel gyógyyszerét a
bajnak?

E téged oly igen szerető szívben valami
oly sivárság, oly tompa fájdalom van, mely fé-
lek el nem ehyészik soha.

Továbbá beszélsz elnyomott, háttérbe
szorított tehetségeimről; e részben oly hízog
szavakat hallatsz, hogy alig merném azokat
ismételni. Ugy tetszik, ha jól emlékszem, hogy

Azt sem mernék tagadni, hogy a keserű
reccriminációkra igen bő anyaggal szolgálhatná-
nak e vallomások; volna okunk rá, kérdeni:
tehát most kezdődik az ébredés? az ország jó-
hiszeműleg hitt és remélt, bizott és hallga-
tott s most a kiktől mindent várt, magok mon-
danak mea culpát? Hát ha ez már késő s a
betegség annyira elorsvasztott, hogy nem segít
az orvosság? Mi azonban óvakodunk e térre
lépni, hasznát nem, legfeljebb elkeseredést okoz-
nánk vele. Mi ismét bizunk és remélünk, re-
méljük még Lukács Béla igen tisztelt képvisé-
lőnkől is, hogy sikerülni fog neki képviselő-
társával egyetértőleg három évnél hamarabb
felvilágosítani a többséget a nekünk juttatott
„quintessentialis ostobaságok”-ról.

Az út, a melyen ezt el lehet érni a mi
meggazdósodásunk szerint is, a b. Kemény Kál-
mán ur által oly melegen ajánlott egygyé tö-
mörülés, de e mellett mindenek előtt a buz-
gó tevékenység lehet.

Az aggodalom ugyan felébredt bennünk
is, hogy ezt separatistilus törekvésnek fogják
sokan tekinteni, sőt a b. Kemény Kálmán ur
czikkének egyik azon elve, hogy az országház-
ban szavazatukat külön vessék mérlegbe kép-
viselőink, csak igazolása volna e egyanúsításnak.

Ezt nem kívánhatjuk képviselőinktől, sőt
határozottan károsnak tartanók azt, hanem vá-
runk munkásságot, tevékenységet s reméljük,
nem fogunk csalatkozni várakozásunkban.

— Andrássy gróf aktiójáról Bécsből

a következőket írják: „Gyorsabban mint vár-
ták, megtörtént a három keleti kabinet meg-
egyezése a felett, hogy a török porta tarto-
mányai számára kidolgozott reformterv mily
formában közöltessék a többi hatalmakkal, me-
lyek pártolását s terv számára egyszersmind
kikérik. A bécsi külügyi hivatal karácsony más-
od napján fejezte be az illető körirat szöve-
gének kidolgozását, mely azonban hitelesnek
csak akkor volt tekinthető, ha megnyeri a
másik két hatalom helyeslését, melyek megbi-
zottjával lép fel a bécsi külügyministerium. E
megegyezésről a múlt év utolsóelőtti napján
tűdösítet a táviró. Gróf Andrássy azután nem
akart késni tovább s így január 31-én fölsie-
tett Budapestről Bécsbe s másnap, újév nap-
ján, az ünnep daczára, magához kérésre Anglia,
Franciaország s Olaszország követét, közöl-
vén velük a sürgöny tartalmát, mely 48 óra
mulva Apponyi, Beust és Wimpffen grófok ke-
zében volt. Újév napja tehát a diplomácia ak-
tívában új stadiumot jelent, melynek eredete m.
é. okt. 4-re vezendő vissza s így a villanyos-
ság és gőzerő daczára, kissé kényelmes tempó-
ban haladt.

még arezomra, külsőre is bőkokat mondasz
nekem, homlokomról, mely gondolkodó főre ma-
nat, szemeimről, melyekben a lángész szikrája
csillog.

Felix vigyázz! Ha még őnhitté is tennél,
ha öntetszelgővé válnék! ez is egy módja
volna, mint bár mi más, betölteni napjaimat,
foglalkoztatni elmémet, de vajon te ki lennél a
azzal elégtve? ... No de se baj, te már
ismersz engem, hanem még jobban is ismer-
hetnél.

Ama tehetségeimre, melyeket te annyira
tűlozal, nem sokat tartok, csakis műkedvelő
vagyok minden szakmában.

Azért mindenre kérélek, csak lángészről
ne szóljunk! Ez igen nagy szó. A valódi nagy
tehetségek mintegy végzetes erő által ösztönöz-
tetnek világ elé lépni: tevékenység az ők tör-
vényük, nem bírnának rejtve maradni. Már
születésük órájában el vannak helyezve a dicső-
ségnek, őt tudják, hogy az jár rajok s mi-
helyt útott az óra, hűvvel sietnek előre, mint
ama föld gyomrába elrejtett források útát tud-
nak törni maguknak sziklákon át, merre isten
vezérlő folyásukat, s a szomjú föld epedve vár-
ja őket.

Nem, ne éljünk csalódásban; a dicsőség
nem jutott részemül; nekünk egymáshoz sem-
mi közünk.

Oh! ha én tudnék okos lenni, meg-
gondol, tudod-e mit tennék akkor? Eper-
zen van elég türelmem rá, hogy ujjaimon
felszámítsam azt a mit akarnék, hogy ugy le-
gyen. Sármatat szeretném Saint-Laurentba fel-
lútni; óra-részleteket készítnék; valamely mo-
rez-i gyárnok számára, vagy dolgoznám vala-

A sürgöny tartalmáról is már némi hír
a nyilvánosságba szivárgott. A sürgöny a hit-
felekezetek közötti egyenlőséget ajánlja, bizonyos
tartományi és községi önállóság behozatalát,
egyenlő adókvetését s megszüntetését a job-
bágyi viszonyoknak.

Az erdélyi részről birtokrendezés

tárgyában — mint Horváth Gyula képviselő
urnak az „Ellenőr” egyik közelebbi számában
megjelent czikkéből látjuk — közelebb egy
igazságügyi rendelet fog megjelenni, mely ál-
lítólag azon akadályokat, melyek ezen kérdés-
ben csaknem áthághatatlan gátot képeztek a
birtokrendezés gyakorlati keresztülteltele előtt
nagyreszben elhárítja. Kíváncsisággal várjuk e
rendeletet, habár nem is oszthatjuk Horváth
Gyula képviselő ur azon nézetét, hogy helyes
dolog ez ügyet a törvényhozás kikerülésével
rendezni. Mi sokkal mélyebbre ható s nagyobb
szabású reformot várunk e kérdésben, mint a
milyet rendeleti uton létesíthetni, sőt nagyon
tartunk tőle, hogy némi félrendszabályok által
csak el fog odáztatni a kikerülhetetlen és to-
vább teljes romlásunk nélkül halaszthatatlan,
gyökeres reform.

Törvényjavaslat

a birtok-szabályozás, tagosítás és mezei
utak szabályozása körül követendő eljárás
iránt, az erdélyi részek összes és a
körösbányai törvényszéki kerület
területére nézve.

VI. Szakasz.

Az urbéri és anyanyosítási ügyekben való eljárásról és
a status-quo-térkép elkészítésének elrendeléséről.
(Folytatás.)

48. §. Ha a birtok-szabályozási hi-
vatal ugy találja, hogy a begyűlt adatok,
vagy földadott tanuvallomások nem kiele-
gítők: köteles azonnal valamennyi felet,
illetőleg meghatalmazottjaikat a hely szí-
nére s a 35. §-re való határozott utalás-
sal megidézni s az egész ügy további ki-
puhatolását foganatosítani.

Ez újabb vizsgálatot, a szakiztos je-
lentésében, a birtok-szabályozási hivatal
egy bírāja ejti meg.

Ha e tárgyalásnál némely fél vagy
meghatalmazottja meg nem jelenik: a meg-
jelentekkel történik meg a tárgyalás s a ké-
sőbbi kifogások tekintetbe nem vétetnek,
illetőleg a körülmények az ügyiratok alap-
ján állapíttatnak meg.

49. §. A keresztül viendő tagosítás-
ra nézve a 47. §. értelmében kiküldött

mely saint-claude-i asztalos műhelyében. Jó
munkás, vagy ki tudja jó mester válnék belő-
lem. Nőül vennék egy nem szép, de csinos
lánykát a vidékből, minőt eleget találhatni itt,
kikben szerény méltóság szelid tiszta lélekkel
párosul s kik könnyen elérzékeny odve szemök-
ben azonnal könyv ragogy s hangjok reme-
gése árulja el izgalmaikat. Boldogok, nagyon
boldogok lennénk. Éa egész nap szorgalmasan
dolgozom s este kifáradva a napi munkától,
de elégtelen őrtenék ki egy palacsintát s őbort
lugasunk árnyában s gyönyörrel nézém mint
jó fel a hold a fenyvesek mögöl. ... És hat-
hó elmúltával ily boldogságban élvé, te felki-
áltál: Marcell nem birja ki tovább! Fájdá-
lom, hogy igazad is volna! és ez az a mi en-
gem elítél. Azért isten veled kis lakom, ott-
honom, zold lágosom! isten veled bána hajú
jegyesem! Nem, Marcell nem számotokra van
teremtve. Holnap ő újból vándorbotól vesz ke-
zébe s ezuttal semmi nem fogja útját állani,
elmegy Indiába s beáll braminnak!

De hadd okosodjunk egy kicsit, megér-
demli a fáradságot. Biztosíthatlak barátom,
hogy csalódlál, midőn e sivár életunságot, mely
lelkemet emészti, isten tudja minő szomorú em-
lékeknek tulajdonított csupán? Az igaz, hogy
miután egész hideg vérről kiürítém fenékig a
gyönyörök poharát s miután éreztem, hogy
mily semmit érök azok, végére egyszer igazán
szerettem s szeretve hittem magamat.

Oh minő rövid ideig tartott ez ábránd! ...
Midőn szemem felnyitlak, midőn tisztán állott
előttem az árulás, ostoba szívem megtagadta
tévelygéseit, kimondhatlan kétségbeesés ragad-
ta meg lelkemet s már éreztem, mint hujtja

szakbiztos az ugyanazon (47.) cikkelyben
megsvabott határozmányok szerint jár el a
helyszínen; fölveszi a parcellák számát,
maximalis, minimalis és átlagos nagyságát
a cultur-ellenes birtokokat és birtok-for-
mákat stb. továbbá a közös birtokok kö-
rül-belüli terjedelmét, a kataszter szerint,
végül pedig az egész határ nagyságát, va-
lamint az elkerülhellenül szükséges viz-
szabályozásokat, alapesőveéseket sat. be-
jegyzí és elrendeli, hogy az ezekre vonat-
kozó lejtmerések megtétetvén, ezek a sta-
tus-quo-térképen láthatóvá tesséknek.

Hasonlókép, minden más, vitás, ur-
béri ügy, vagy már jogérvényre emelke-
dett idevonatkozó ítélet szám és kelet sze-
rint folygyeztetik, azon felvételi ívekre,
melyeknek nyomtatott mintázatát a bir-
tok-szabályozási főtörvényszék adja ki.

A meglevő viszonyok s a — habár
csak általánosságban constatált urbéri
és társ-birtokosi viszonyok alapján, név-
szerint a volt jobbággyok még meglevő le-
gelő — vagy erdő használatához képest
s a cultur-ellenes birtok, vagy birtok-for-
mák szerint a szak-biztos a feleknek, a
a helyszínen tudtára adja, hogy a status-
quo-térkép megkészítendő. E határozat el-
len a felek nem fellebbezhetnek a főtör-
vényszékhez, mivel épen csak egy oly
terv készítéséről van szó, mely a megle-
vő birtok-viszonyokat tüntesse föl s a mely-
nek alapján minden kártérítés, birtok-sza-
bályozás sat. hiszámítandó s annak idejé-
ben megállapítandó.

A birtok-szabályozási hivatal tehát a
szakbiztos javaslata alapján, minden indok-
olás nélkül elrendeli a status-quo-térkép
elkészítését, kiküldi a szak-biztost a kirá-
lyi mű-mérnökök és földbeeslő bevezetésé-
re, mihelyt erre vonatkozólag a szakbiz-
tos által szerkesztendő jelentést, a kellő-
leg kitöltött mintázatokkal együtt meg-
kapta. (52. §.)

50. §. Mihelyt a 47. 48. §§. értel-
mében az előleges tárgyalások az urbéri
jogkérvényekre nézve be vannak fejezve,
az összes ügyiratok, okmányok, csatolmá-
nyok sat. a birtok-szabályozási hivatalnak
küldetnek be, illetőleg a kiküldve volt bi-
ró annak kézbesíti.

Mihelyt a status-quo-térkép hitelesítve
van: a birtok-szabályozási hivatal az ur-
béri s más társ-bizottsági kérdésben ítele-
tet hoz, egyenként minden pontra nézve,
de csak egy ítéletben, az ítélet pontos in-
dokolásával, mely ellenében, a kézbesítés-
től számított 14 nap alatt fellebbezni le-
het a birtok-szabályozási főtörvényszékhez,
ki hideg kezét utánam a halál; de e szomorú
eset nem tört meg, nem adtam meg maga-
mat; életemben először tettem férfias elhatá-
rozást... Nem akarok többé reá gondolni — szó-
lák magamban — s élni fogok. S merész ké-
zel szakítam ki keblemből a gyűlölt emléket.
Felix, azok, kiknek sérült tagját levágták, ugy
érzik néha, mintha elvesztett tagjukon fájda-
lom nyilalna át; velem is ép ugy megtörtén-
hetik ez, hanem az ily nemű fájdalom még
senki halálát nem okozta ekkorig.

De hallgass meg barátom: bevalljam-e
okát lellem e sivárságának, e lehaglott ke-
délyállapotnak, mely annyira elbusit téged?
Balsorsom azon vette kezdetét, hogy husz éves
koromban elvesztém atyámat. Ő tanácsadóm,
vezérem, ifjúságom támasza, mindenem volt. A
jó élvezetért mindig adoznunk kell; ha ő meg-
halt, nem volt többé akaratom, önállóságom.

Éltem második átká: azon gazdag rokon
halála volt, ki rém hagyta minden vagyonát!
Huszonegy éves koromban gazdaggá lettem!
Áldott szegénység, te egyedül vagy képes ve-
lünk e szót megérteni: „meg kell lenni!” Mily
csodákat vitt végére már e pár szó hatalma
S most mit mondjak még?

Mint télen szemlélő eléggé kiismertem
a világot, megfigyeltem az embereket, különö-
ző foglalkozásuk mellett, s ha nem is kiálto-
tam fel az egykorú bölcsessel, hogy minden csu-
pa hiúság e földön, azt minden esetre volt al-
kalmam érezni,

hogy midőn az ember a dolog végére ér
talál mindig valamit, a miben csalódott.
(Folyt. követk.)

A „KELET” TÁRCZÁJA.

Meré Paulina.

Regény levelekben.

Irtá: HERBULEZ VICTOR.

Második. levél.

Saint-Laurent, jun. 29.

(Folytatás.)

Igen, igen, a Jurát én épen így szere-
m a milyen, szívemhez szól; minden tet-
ek itt nekem, még komor kinézés s színezé-
is, mely titkos szomorúságot lehell s a mily
felyhangulatban most vagyok, jobb szeretem
éjjakait Syria napfényes hegyormainál, még
hívelt babérfa koszorúza agg fű a hegyűnket
a vére ki, örökös kékes felhőbe burkolt kö-
rádjával; lelkem ehez vonzódik; habár kissé
zad is e vidék s a napnak csak némely órái-
bi viditja fel egy-egy futó sugár; jelképei
ek sorsom mulékony örömeinek.

Mint mondtam, egy erdő mélyébe vonu-
lv olvastam el leveledet: „A Mór e z felé ve-
z) úton haladtam végig; fel egészen a sa-
vái hegy-gerinczig, mely felett a „fekete-
háy” emelkedik.

E mellett egy út szoros vizét, mely té-
le igen rettegött hely s melyet különösen a
szeszerek s a postai futárok örömeit elkerül-

